

KANSANHUOLTO- MINISTERIÖ

RAUTATIEHALLITUKSEN PUU- TAVARATOIMISTO

N:o 2/40

Marraskuu 1940

Polttopuiden ja muiden puutavaroiden hankintamääräykset.

I. Yleiset määräykset.

1) Puutavaroiden kirjalliset myyntitarjoukset on lähetettävä tai jätettävä joko rautatiehallituksen puutavaratoimiston alempana lueteltuihin piirikonttoreihin, piirikonttorien alaisille piirityönjohtajille tai rautatiehallituksen puutavaratoimistoon Helsinkiin. Myös henkilökohtaisesti esitetyt tarjoukset otetaan huomioon.

Jos tarjous lähetetään postitse, lähetys on varustettava riittäväillä postimerkeillä. Riittämättömällä postimerkeillä varustettuja tarjouskirjeitä ei lunasteta. Rautatiehallituksen puutavaratoimistolle Helsinkiin tai sen piirikonttoreille osoitetut tarjouskirjeet otetaan vastaan kaikilla rautatieasemilla ja pysäkeillä ilman postimerkejä. Muu hankintoja käsittelevä kirjeenvaihto ei ole postivapaata.

Rautatiehallituksen puutavaratoimiston piirikonttorit:

- P o r i, Yrjönkatu 7, puh. 16 17, päällikkö, metsänhoitaja H. Laaksonen.
T a m p e r e, Kauppakatu 7, Rauma Oy:n metsäkonttori, puh. 49 29 ja 30 39 (konttori), päällikkö, metsänhoitaja N. Lehonkoski.
H e l s i n k i, Töölöntorinkatu 11 A. 20, puh. 93 400, päällikkö, metsänhoitaja R. Häkansson.
L a h t i, VR:n puutavaraliike, Vesijärvi, puh. Lahti 26 55, päällikkö, metsänhoitaja E. Hyvärinen.
K a i p i a i n e n, Tirva, Enso-Gutzeit Oy:n metsäkonttori, puh. Kaipiainen N:o 11, päällikkö, metsänhoitaja V. Hämäläinen.
L a p p e e n r a n t a, Kirkkokatu 30, VR:n puutavaraliike, puh. 3 65, päällikkö, metsänhoitaja L. Vihinen.
J y v ä s k y l ä, Kauppakatu 18, puh. 23 33, päällikkö, metsänhoitaja O. Kuukanen.
S a v o n l i n n a, Kauppatori 1 A, Enso-Gutzeit Oy:n piirimetsäkonttori, puh. 7 60, päällikkö, metsänhoitaja M. Kuosmanen.
K u o p i o, Puijonkatu 35, puh. 18 57 ja 18 69 (konttori), päällikkö, metsänhoitaja Yrjö Valtiala.
J o e n s u u, Siltakatu 14 B, Enso-Gutzeit Oy:n metsäkonttori, puh. 2 65, päällikkö, metsänhoitaja V. E. Roitto.
S e i n ä j o k i, puh. 2 97, päällikkö, metsänhoitaja V. A. Nieminen.
K a j a a n i, Kajaanin Puutavara Oy:n metsäkonttori, puh. Kajaanin Puu, päällikkö, metsänhoitaja Ilmari Ebeling.
K o k k o l a, Isokatu 16, puh. 18 65, päällikkö, metsänhoitaja Börje Grönroos.
O u l u, Pakkahuoneenkatu 10, Toppila Oy:n metsäkonttori, puh. 37 01, päällikkö, metsänhoitaja Bj. Bützow.
H ä m e e n l i n n a, Birger Jarlinkatu 6, puh. 5 32, päällikkö, metsänhoitaja M. Kolehmainen.

2) Tarjous, joka on päivättävä ja omakätisesti allekirjoitettava, on laadittava huolellisesti ja selvällä käsialalla, jotta väärinkäsityksiä ei syntyisi. Tarjouksen tekijän on ilmoitettava suku- ja ristimänimensä täydellisinä, arvonsa tai ammat-

tinsa, kotipaikkansa (pitäjä ja kylä) sekä tarkka postiosoitteensa ja, jos hänellä on puhelin, myöskin puhelinnumeronsa.

3) Samassa tarjouksessa voidaan ilmoittaa useampiakin hankintapaikkoja, mutta on silloin erikseen mainittava, paljonko erilaatuista puutavaraa kullekin hankintapaikalle (asemalle, vaihteelle, radan varrelle kahden liikennepaikan välillä, mahdollisimman tarkkaan määrätyle paikalle vesistön rannalla tai maantien varrella) tarjotusta kokonaismäärästä on aikomus hankkia.

4) Jos uitettua tai uitetusta puusta valmistettua puutavaraa tarjotaan, on ilmoitettava kuinka kauan puut uitettaessa ovat olleet tai joutuvat olemaan vedessä.

5) Tarjous sitoo sen tekijää yhden kuukauden ajan tarjouksen saapumis- tai vastaanottopäivästä lukien.

6) **Hankinnat on toimitettava hankintasopimuksessa määrätynä aikana. Ellei hankkija mainitun määräajan kuluessa täytä hankintasopimuksen vähintä määrää, hänen on suoritettava sopimussakkona rautatiehallituksen puutavaratoimistolle 25 prosenttia (neljäs osa) hankkimatta jääneen puutavaran hankintasopimuksen mukaisesta raha-arvosta.**

Rautatiehallituksen puutavaratoimistolla on oikeus vaatia hankkijalta hyväksyttävä takaus hankintasopimuksen täyttämistä kuin myöskin ennakkomaksurahojen takaisin maksamisesta.

Hankinta-ajan pidennyksiä myönnetään ainoastaan silloin, kun todistettavasti voittamaton este on aiheuttanut hankinnan viivästymisen. Anomus hankinta-ajan pidennyksestä on tällöin hyvissä ajoin ennen hankinta-ajan päättymistä lähetettävä tai jätettävä sille piirikonttorille, jonka kanssa sopimus on tehty. Hankkijan hallussa oleva alkuperäinen hankintasopimus on tällöin ehdottomasti liitettävä anomukseen.

7) Sopimuksenmukaisia hankintamääriä saadaan ylittää tai alittaa 10 prosenttia ellei sopimuksessa ole toisin määrätty.

8) Hankkija on korvausvelvollinen kaikesta siitä vanhingosta, minkä hän tai hankinnan täyttämässä toimivat henkilöt hankintaa täytettäessä mahdollisesti aiheuttavat varastoalueella olevalle toisen omaisuudelle.

9) Puutavarain luovutuksissa ja vastaanotoissa noudatetaan puutavaran mitauksesta marraskuun 4 päivänä 1938 annettua lakia ynnä siihen liittyviä asetuksia, päätöksiä ja määräyksiä.

II. Erikoismääräykset.

A. Halot.

10) Halot on valmistettava lahottomista ja muutenkin hyvin säilyneistä kasvavista koivu-, kuusi-, mänty-, leppä- tai haapapuista taikka kannolleen pystyyn kuivuneista hongista ja sahalla katkaistava joko yhden tai puolen metrin pituisiksi. Karsiminen on suoritettava huolellisesti halon koko pituudelta.

Koivuhalot saavat osittain sisältää mustaa, kovaa puuta, samoin saa haapahaloissa olla kovaa lahoa.

11) Halot jaetaan seuraaviin laatuokkiin:

- 1) Koivuhalot, joiden joukossa ei saa olla muita puulajeja ja joissa latvaläpimitaltaan 5—10 em vahvuisia halkoja saa olla enintään 25 % kuutiomäärästä;
- 2) Havupuuhalot, joiden joukossa sekapuuna saa olla ainoastaan koivua ja joissa latvaläpimitaltaan 5—10 em vahvuisia halkoja saa olla enintään 25 % kuutiomäärästä;
- 3) I luokan sekahalot, jotka saavat olla koivu-, havu-, leppä- ja haapapuusta tehtyjä ja joissa latvaläpimitaltaan 5—10 em vahvuisia halkoja saa olla enintään 25 % kuutiomäärästä sekä vähintään 10 em latvaläpimitaisia haapahalkoja enintään 25 % kuutiomäärästä;
- 4) II luokan sekahalot, joiden joukossa latvaläpimitaltaan 5—10 em vahvuisia halkoja saa olla enintään 50 % ja haapahalkoja aina 100 %:iin saakka kuutiomäärästä.

12) Latvaläpimitaltaan 10 em tai sitä heikompia halkoja ei saa halkaista, vaan ne on aisattava huolellisesti halon kahdelta vastakkaiselta puolelta ja sen koko

pituukselta. Latvaläpimitaltaan 10—15 cm vahvuiset halot saadaan valmistaa joko halkaisemalla tai kolmelta puolelta huolellisesti aisaamalla. Latvaläpimitaltaan 15 cm tai sitä vahvemmista puista tehdyt halot on kaikki halkaistava siten, ettei halkojen suurin läpimitta milteään kohdin ole enempää kuin 30 cm.

13) Halot on pinottava asianomaisen vastaanottajan osoittamille paikoille hyvin ja tiiviisti ladottuihin pinoihin. Pinojen alle ei saa jättää lunta eikä paksua jääkerrosta. Pinot on tehtävä tukeville aluspuille, joiden tulee olla vähintään yhden metrin pituisia sekä latvaläpimitaltaan vähintään 7 cm vahvuisia. Pinojen päihin on asetettava vankat tukiseipäät. Alus- ja tukipuut kuuluvat maksutta hankintaan.

Yhden metrin pituisista haloista ladotut pinot eivät saa olla lähempänä kuin 80 cm etäisyydessä toisistaan.

Kaikki halot on pinottava 2 m korkuisiin pinoihin ellei asiasta ole toisin sovittu.

Näköpiiriä haittaaviin paikkoihin rautateiden ylikäytävien pieliin ja maanteiden risteyskohtiin halkoja ei saa pinota.

B. Ratapölkkyt.

14) Ratapölkkyjä ostetaan pääasiallisesti rautateiden varsille hankittuina, mutta voidaan niitä ostaa myös maanteiden varsille hankittuina. Milloin niitä ostetaan sellaisten vesistöjen rannoille, joissa rautatiehallituksen puutavaratoimistolla on oma kuljetuslaivasto tai puutavaran poiskuljettaminen muulla tavalla on mahdollinen, on niitä hankittava samalle varastopaikalle vähintään 500 kpl. Siinä tapauksessa, että hankintapaikalla on ennestään rautatiehallituksen puutavaratoimistolle kuuluvia halkoja, voidaan tällöin vastaanottaa pienempiäkin eriiä, ei kuitenkaan vähempää määrää kuin 100 kpl.

15) **Ratapölkkyjen tulee olla puolipuhutuksi kuoritut**, sahalla kohtisuoraan katkaistut sekä kahdelta puolelta veistetyt tai sahatut tasapaksuisiksi. Ne on valmistettava joko terveistä, kasvavista mäntypuista taikka lahottomista ja sinistymättömistä kelohongista. Tuoreet puut on kaadettava marraskuun 1 päivän ja seuraavan vuoden huhtikuun, Oulun pohjoispuolella toukokuun 1 päivän välisenä aikana. Kelohonkien kaatoaikaa ei rajoiteta.

16) **Ratapölkkyjä ostetaan kolmea eri vahvuusluokkaa, nimittäin:**

- a) latvaläpimitaltaan vähintään 250 mm
- b) " " 220 "
- c) " " 200 "

200 mm latvaläpimitaisia ratapölkkyjä saa sopimuksen koko hankintamäärästä olla enintään 10 %. Näitä ratapölkkyjä ei saa valmistaa kelohongista.

Ratapölkkyjen muut mitat ovat seuraavat:

Pituus	2,7 metriä
Veistos- tai sahauspintojen välinen vahvuus	160 mm
Veistos- tai sahauspintojen leveys 250 ja 220 mm latvaläpimitaisilla vähintään	150 "
sekä 200 mm latvaläpimitaisilla vähintään	120 "

Jos ratapölkyn latvapäässä on oksalajennus, tai muu vahvennus, mitataan ratapölkyn paksuus vaakasuoran lämpipitan perusteella siitä kohdasta, missä se tyveen päin mentäessä on pienin.

17) Ratapölkkyt saavat olla enintään sen verran vääriä, ettei kaarevuus yhtäänepäin ratapölkyn koko pituutta kohti ole yli 15 cm.

18) Ratapölkkyt on pinottava asianomaisen vastaanottajan tai ratamestarin määräämille paikoille tukeville, kuorituille ja lahottomille, vähintään 10 cm vahvuisille ja 2,7 m pituisille aluspuille, jotka kuuluvat maksutta hankintaan. **Pinous on tehtävä niin, että latvat ovat yhtäänepäin.** Riviin saa asettaa rinnan enintään 8 ratapölkkyä, joiden tulee olla suunnilleen yhtä suuren välimatkan päässä toisistaan.

C. Hirret.

19) Hirsiiä ostetaan yleensä ainoastaan asemille, pysäkeille ja vaihteille hankittuina, mutta voidaan niitä joissakin tapauksissa ostaa myös maanteiden varsille hankittuina.

Vesistöjen varsille sitävastoin hirsiiä ei osteta.

20) Hirsien tulee olla suorat, puolipuhutuksi kuoritut, sahalla kohtisuoraan katkaistut sekä kahdelta puolelta veistetyt tai sahatut tasapaksuisiksi. Ne on valmistettava joko terveistä, kasvavista mäntypuista taikka lahottomista ja sinistymättömistä kelohongista. Tuoreet puut on kaadettava marraskuun 1 päivän ja seuraavan vuoden huhtikuun, Oulun pohjoispuolella toukokuun 1 päivän välisenä aikana. Kelo-honkien kaatoaikaa ei rajoiteta.

21) **Hirsiä ostetaan kahta eri vahvuusluokkaa:**

a) **järeämpiä hirsii**, joiden latvaläpimitan tulee olla vähintään 220 mm, pituuden vähintään 3 metriä, keskipituuden vähintään 4,5 metriä, veistos- tai sahauspintojen välisen vahvuuden 160 mm sekä veistos- tai sahauspintojen leveyden vähintään 150 mm ja

b) **heikompiä hirsii**, joiden latvaläpimitan tulee olla vähintään 200 mm, pituuden vähintään 5 metriä, keskipituuden vähintään 6 metriä, veistos- ja sahauspintojen välisen vahvuuden 160 mm sekä veistos- tai sahauspintojen leveyden vähintään 120 mm.

Jos hirren latvapäässä on oksalaajennus tai muu vahvennus, mitataan hirren paksuus vaakasuoran läpimitan perusteella siitä kohdasta, missä se tyveen päin mentäessä on pienin.

22) Hirret on telattava asianomaisen vastaanottajan tai ratamestarin määräämille paikoille tukeville, kuorituille ja lahottomille, vähintään 10 cm vahvaisille aluspuille ja kerrosten väliin on pantava sälepuut, ellei hirsikerrosten väliin aseteta hirsii poikittain. Alus- ja sälepuut kuuluvat maksutta hankintaan.

Hirsien mittaamisen helpottamiseksi on ne telattava siten, että niiden latvapääät ovat yhtäänepäin ja tyvipääät tasan.

D. Lennätin-, puhelin- ja aidanpylväät, aidansalot sekä tyvivahvikkeet.

23) Lennätin-, puhelin- ja aidanpylväitä, aidansalkoja sekä tyvivahvikkeita, ostetaan ainoastaan asemille, pysäkeille ja vaihteille hankittuina.

24) Lennätin-, puhelin- ja aidanpylväiden sekä tyvivahvikkeiden tulee olla puolipuhutuksi kuorittuja. Kaikkien pylväiden ja tyvivahvikkeiden tulee olla valmistetut terveistä, sinistymättömistä mäntypuista, jotka on kaadettu marraskuun 1 päivän ja seuraavan vuoden huhtikuun 1 päivän välisenä aikana.

25) Lennätinpylväiden latvaläpimitan tulee olla vähintään 175 mm ja pituuksien 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ja 15 metriä.

26) Puhelinpylväiden latvaläpimitan tulee olla vähintään 150 mm ja pituuksien 7, 8 ja 9 metriä.

27) Jos pylvään latvapäässä on oksalaajennus tai muu vahvennus, mitataan pylvään paksuus vaakasuoran läpimitan perusteella siitä kohdasta, missä se tyveen päin mentäessä on pienin.

28) Lennätin- ja puhelinpylväät saavat olla enintään sen verran yhtäänepäin vääriä, ettei kaarevuus ylitä 1 cm pituusmetriä kohti pylvään koko pituudelta.

29) Aidanpylväiden latvaläpimitan tulee olla vähintään 100 mm ja pituuden 2 ja 2,5 metriä. 2,5 metrin pituisia pylväitä tulee sopimuksen koko hankintamäärästä olla noin 10 %.

30) Tyvivahvikkeiden latvaläpimitan tulee olla vähintään 175 mm ja pituuden 2,7 metriä.

31) Jos aidanpylvään tai tyvivahvikkeen latvapäässä on oksalaajennus tai muu vahvennus, mitataan niiden paksuus vaakasuoran läpimitan perusteella siitä kohdasta, missä se tyveen päin mentäessä on pienin.

32) Aidansalkojen tulee olla puolipuhutuksi kuoritut sekä valmistetut terveistä mänty- tai kuusipuista. Niiden latvaläpimitan tulee olla vähintään 50 mm ja pituuden 5,5 metriä.

33) Lennätin-, puhelin- aidanpylväät, aidansalot sekä tyvivahvikkeet on pinotettava ratamestarin määräämille paikoille tukeville aluspuille ja kerrosten väliin on asetettava sälepuut. Alus- ja sälepuut kuuluvat maksutta hankintaan.